

Sygn. akt I Ns 830/16

POSTANOWIENIE

Dnia 5 maja 2017 roku

Sąd Rejonowy w Inowrocławiu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Marcin Sroczyński

Protokolant: sekretarz sądowy Agnieszka Staśko

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 kwietnia 2017 roku w I.

sprawy z wniosku Z. G.

z udziałem B. L., W. G., S. G. i D. S.

o stwierdzenia nabycia spadku po J. G.

postanawia:

1. stwierdzić, iż spadek po J. G. zmarłym dnia 18 czerwca 2002 roku w

Z., posiadający ostatnie miejsce zwykłego pobytu w

Z. na podstawie testamentu z dnia 3 maja 2000 roku otwartego

i ogłoszonego w Sądzie Rejonowym w Inowrocławiu w dniu 12 grudnia 2014 roku

nabyła córka B. L. córka J. i M. w całości,

2. ustalić, iż koszty postępowania za pierwszą i drugą instancję wnioskodawca i

uczestnicy ponoszą we własnym zakresie,

3. nakazać pobrać od wnioskodawcy na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w

I. kwotę 5,00 zł (pięć złotych 00/100) tytułem kosztów

postępowania.

SSR Marcin Sroczyński

Sygn. akt I Ns 830/16

UZASADNIENIE

Wnioskodawca Z. G. w dniu 6 maja 2014 roku złożył wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po J. G. na podstawie ustawy przez zstępnych zmarłego B. L., Z. G., S. G. i W. G.. Na rozprawie w dniu 11 lipca 2014 roku uczestniczka przedłożyła do akt sprawy testament spadkodawcy z dnia 3 maja 2000 roku i wniosła o stwierdzenie nabycia spadku po J. G. na podstawie tego testamentu. Pismem z dnia 23 grudnia 2014 roku wnioskodawca poinformował Sąd, iż jest w posiadaniu testamentu J. G. z 2002 roku. Uczestniczka B. L. pismem z dnia 17 lutego 2015 roku zakwestionowała, iż dokumenty przedłożone przez wnioskodawcę są testamentem holograficznym sporządzonym w

sposób skuteczny przez spadkodawcę. Wskazała, iż charakter przedłożonych dokumentów, w szczególności sposób oznaczenia daty tj. dnia...2002 r. wymienienie w ich treści słowa „notariusz. Akt” oraz (...) pozwala stwierdzić, iż spadkodawca przygotował projekt umowy w formie aktu notarialnego, którą następnie zamierzał sporządzić w Kancelarii Notarialnej Notariusz B. W.. Również z dołączonych do akt sprawy dokumentów, które w ocenie wnioskodawcy stanowią testament J. G., znajdują się zapisy o treści zbliżonej do umowy dożywocia uregulowanej w art. 908 § 1 k.c., który stanowi, że jeżeli w zamian za przeniesienie własności nieruchomości nabywca zobowiązał się zapewnić zbywcy dożywotnie utrzymanie. Skoro zatem w załączonych przez wnioskodawcę dokumentach znajdują się zapisy dotyczące przekazania posiadłości dla Z. G. za opiekę aż do śmierci, żądanie zapewnienia ciepłej wody, ogrzewania, lekarstw, odwiedzin w szpitalu, przygotowywania posiłków, prania koszul czy zapewnienia wyjścia na podwórze oraz możliwości „wycofania” aktu notarialnego, gdyby obdarowany źle się z J. G. obchodził, nie ulega wątpliwości, że stanowią one projekt umowy dożywocia, nie zaś testament J. G.. Testament holograficzny sporządzony przez spadkodawcę w dniu 3 maja 2000 roku zawiera wszelkie cechy decydujące o jego ważności – jest w całości sporządzony pismem ręcznym testatora, podpisany i opatrzony datą, a nawet zatytułowany jako „testament” pozwala uznać, iż J. G. posiadał wiedzę umożliwiającą mu dokonanie skutecznego rozporządzenia majątkiem na wypadek śmierci. Wskazała, iż dokumenty przedłożone przez wnioskodawcę różnią się od testamentu sporządzonego w dniu 3 maja 2000 roku tj. nie są opatrzone datą pewną ani opatrzone nagłówkiem „testament”, nie zawierają wzmianki „w razie śmierci”. Tym samym mając na uwadze fakt, iż nie istnieją wątpliwości co do czytelności spadkodawcy przed jego śmiercią w dniu 18 czerwca 2002 roku uzasadnione jest przyjęcie, iż spadkodawca posiadał wiedzę niezbędną do sporządzenia testamentu zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i gdyby nosił się z zamiarem dokonania odmiennego rozporządzenia swoim majątkiem, treść oraz sformułowania użyte w nowym testamencie byłyby zbliżone do tych, które znajdują się w testamencie z dnia 3 maja 2000 roku.

Wnioskodawca przy piśmie z dnia 9 kwietnia 2015 roku przedłożył do akt sprawy testament sporządzony przez J. G. opatrzony datą 11,012 1998 roku. Wskazał również, iż załączone przez wnioskodawcę dokumenty zostały spisane własnoręcznie i podpisane przez spadkodawcę. Żaden z uczestników nie kwestionuje zdolności J. G. do testowania. Dokumenty zostały sporządzone w 2002 roku, a więc już po sporządzeniu testamenty z dnia 3 maja 2000 roku. W jego ocenie ostatnim testamentem zawierającym ostatnią wolę J. G. jest dokument rozpoczynający się od słów „dnia 2002”, a kończący słowami „powiat- Ł.” z uwagi na to, że poza elementami zawartymi w dokumencie rozpoczynającym się od słów „dnia 2002 r.”, kończącym się słowami „ na podwurzu” znajdują się w nim dokładne dane dotyczące daty i miejsca urodzenia spadkodawcy. Oba dokumenty zostały przez J. G. podpisane, co oznacza, że zostały ukończone, a podpis nie został zakwestionowany.

W toku postępowania związanego z ponownym rozpoznanie sprawy wnioskodawca i uczestniczka B. L. podtrzymali swoje dotychczasowe stanowiska.

Natomiast uczestnik S. G. wskazywał, iż zawsze szanował wolę ojca i wniósł o stwierdzenie nabycia spadku na podstawie testamentu na rzecz uczestnika B. L.. Uczestnik W. G. wskazał, iż ojciec przestał ufać córce i sporządził testament na syna Z. G.. On tego testamentu nie widział to było w 2002 roku. Wniósł o stwierdzenia nabycia spadku na podstawie testamentu na rzecz wnioskodawcy Z. G.. Uczestnik D. S. wniósł o stwierdzenia nabycia spadku na podstawie testamentu na rzecz B. L..

Sąd ustalił następując stan faktyczny

W dniu 18 czerwca 2002 roku w Z. zmarł J. G.. Z. stanowiły jego ostatnie miejsce zamieszkania i ostatnie miejsce jego zwykłego pobytu. W chwili śmierci był on wdowcem i ojcem czwórki dzieci Z. G., B. L., S. G. i W. G..

Dowód: odpis skrócony aktu zgonu J. G. k. 9, odpis skrócony aktu urodzenia

Z. G. k. 11, odpis skrócony aktu urodzenia S. G.

k.12, odpis skrócony aktu urodzenia W. G. k.13, odpis skrócony

aktu urodzenia B. G. k. 14, odpis skrócony aktu małżeństwa

B. L. k. 15, zapewnienie spadkowe wnioskodawcy k.35

Zmarły J. G. pozostawił testament własnoręczny z dnia 11 grudnia 1998 roku, w którym do spadku powołał swoją córkę B. L. i wnuka D. S.. Następnie w dniu 3 maja 2000 roku sporządził testament własnoręczny w którym do spadku powołał córkę B. L.. Sporządził w 2002 roku również projekt umowy, której stronami mieli być wnioskodawca i spadkodawca.

Dowód: testament z dnia 11 grudnia 1998 roku k.65, testament z dnia

3 maja 2000 roku k. 25, projekt umowy k.42

Sąd zważył co następuje

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przedłożone akty stanu cywilnego oraz dokumenty, których wiarygodności nie była kwestionowana. W przedmiotowej sprawie zostały złożone przez wnioskodawcę dokumenty opatrzone datą 11 grudnia 1998 roku oraz 2002 roku i przez uczestniczkę został przedłożony dokument opatrzone datą 3 maja 2000 roku. Dokumenty te zostały sporządzone przez J. G.. W toku postępowania ta okoliczność nie była kwestionowana. Również nie było kwestionowane, iż dokumenty opatrzone datą 11 grudnia 1998 roku i 3 maja 2000 roku stanowią testamenty spadkodawcy. Spór dotyczył czy dokument opatrzone datą 2002 roku i przedłożony przez wnioskodawcę stanowił testament. Zgodnie z art. 949 § 1 k.c. spadkodawca może sporządzić testament w ten sposób, że napisze go w całości pismem ręcznym, podpisze i opatrzy datą. Wnioskodawca wywodził, iż dokument opatrzone datą 2002 roku stanowi rozporządzenie testamentowe J. G. na jego rzecz. Okoliczność tą kwestionowała uczestniczka B. L. wskazując, iż dokument ten może stanowić projekt umowy dożywocia. Na okoliczność ustalenia charakteru tego dokumentu Sąd przesłuchał świadków Ż. G. i L. S.. Ż. G. w swych zeznaniach wskazała, iż miała wiedzę o testamentach sporządzonych przez J. G. w 1998 roku i 2000 roku. Wskazała również, iż spadkodawca dwa tygodnie przed śmiercią poinformował ją i wnioskodawcę, którego jest żoną, iż wszystko daje wnioskodawcy oraz użył słów, aby wnioskodawca zawiózł go do notariusza, aby mógł sporządzić swoją ostatnią wolę k. 184. Z kolei świadek L. S. wskazał, iż spadkodawca nie informował go o swoich rozporządzeniach testamentowych k.218. W toku postępowania wnioskodawca wskazał, iż jego ojciec był takim człowiekiem że to co mówił zapisywał oraz że chce mu przekazać wszystko, iż jest to jego ostatnia wola k.186. Uczestniczka B. L. podnosiła, iż jej ojciec gdyby chciał sporządzić testament to by go napisał na kartce k. 188. Uczestnik S. G. wskazywał, iż zawsze szanował wolę ojca i jakby ojciec chciał określić dokument jako testament to by go tak oznaczył k.220. Uczestnik W. G. wskazał, iż ojciec przestał ufać córce i sporządził testament na syna Z. G.. On tego testamentu nie widział to było w 2002 roku. Podniósł również, iż jeżeli pisał dokument to chciał go oznaczyć jako testament k.221. Uczestnik D. S. w toku przesłuchania podał, iż dziadek może nie precyzował słów, ale on wiedział co pisze. Jakby chciał sporządzić testament to by go określił jako testament k.221. W toku postępowania zarówno wnioskodawca jak i uczestnik B. L. przedłożyli szereg dokumentów sporządzonych przez spadkodawcę o różnym charakterze k.194-207. To były zarówno spisy narzędzi, pożyczek udzielonych uczestniczce, skarga do Rzecznika Praw Obywatelskich, zdjęcia i dziennik zdarzeń z lat 1999-2002. Z analizy przedłożonych dokumentów wynika, iż spadkodawca sporządzając je oznaczał ich charakter mając w tym zakresie pełną świadomość. Również sporządzając dokumenty oznaczał je pełną datą. W stanie faktycznym sprawy J. G. dokumenty opatrzone datą 11 grudnia 1998 roku i 3 maja 2000 roku oznaczył jako testament. Natomiast dokumenty opatrzone datą 2002 r takiego oznaczenia nie zawierają. Natomiast zawierają zapisy „ Akt notarialny. W.. Przekazanie J. G. posiadłość. Dom Budynek gospodarczy w całości Działka Też w całości dla Z. G. za opiekę aż do śmierci, ojciec J. G. wymaga w domu ciepła 20 stopni ciepła. Woda też ciepła. Lekarstwa. do szpitala też odwiedzić. Jedzenie, Ja płacę obiad 100 zł, Kolacje ,śniadanie 100 zł Ja płacę na miesiąc. Wrazie źle się Będem zemną obchodzić Mam prawo wycofać się z aktu notarialnego. i komu Jnemu przepisać. Pranie kuszul pościeli. Zajęcie posiadłości po śmierci mojej. Rzeby mi było wolno wyjść na działą podwórko.Wolno. G. Urodzony 1,016,1929 r wjęś S.. Gmina Z.. powiat-Ł.”

„ Notariusz. Akt. I.. Przekazanie J. G. posiadłość. Dom.Cały Budynek gospodarczy.C. Działka Tesz całą. Dla syna Z. G.. Za opiekę aż do śmierci, ojciec J. G. wymaga w domu ciepła 20 stopni. Woda tesz ciepła. Lekarstwa. do szpitala też odwiedzić. Jedzenie, Ja płacę obiad 100 zł, Kolacje ,śniadanie 100 zł Ja płacę na miesiąc. Wrazie źle się Bendom zemną obchodzić Mam prawo wycofać się z aktu notarialnego. i komu Jnemu przekazać. Pranie Koszul. pościeli. Używanie po śmierci. spadków? domu, działki budynku gospodarczego. Wyjście na działkę. na podwórze Wolno. Notariusz Pani W..G.” Natomiast dokument z dnia 3 maja 2000 roku ma treść:

„ dnia 3 maja 2000 rk

Destament

Dla B. S.. C.. C. działki i całość domu ktura jest moją własnością wrazie śmierci. Przekazuje Stwierdzam własno ręczne podpisujem G.”

W ocenie Sądu analizując treść dokumentu opatrzonygo datą 2002 r należy wskazać, iż nie zawiera rozporządzeń na wypadek śmierci w rozumieniu art. 941 k.c. zgodnie z którym rozporządzić majątkiem na wypadek śmierci można jedynie przez testament. Świadczą o tym między innymi zapisy „ za opiekę aż do śmierci” ... „Wrazie źle się Bendom zemną obchodzić Mam prawo wycofać się z aktu notarialnego” lecz stanowi elementy jakie chciał zawrzeć spadkodawca w akcie notarialnym, którego stroną miał być wnioskodawca i spadkodawca. Natomiast dokument opatrzony datą 3 maja 2000 roku posiada cechy testamentu tj. oznaczony jest jako testament, zawiera zapis ...„wrazie śmierci. Przekazuje”. W tym kontekście należy mieć na uwadze to, iż wnioskodawca jak i uczestnicy zgodnie wskazywali, że spadkodawca sporządzając dokument miał świadomość jaki on ma charakter i w taki sposób go oznaczał. Sąd uznał, iż testament z dnia 11 grudnia 1998 roku, który zawierał rozporządzenia na rzecz B. L. i D. S. został odwołany w stosunku do D. S. przez testament z dnia 3 maja 2000 roku w myśl art. 947 k.c., a w stosunku do B. L. nie było to skuteczne rozporządzenie z uwagi na okoliczność, iż była ona świadkiem tego testamentu i dyspozycję art. 957 § 2 k.c.

W dacie dokonywania rozporządzeń testamentów na rzecz B. L. nosiła ona nazwisko S. co wynika z odpis skrócony aktu małżeństwa B. L. k. 15.

Mając powyższe na uwadze Sąd stwierdził, iż spadek po J. G. zmarłym dnia 18 czerwca 2002 roku w Z., posiadający ostatnie miejsce zwykłego pobytu w Z. na podstawie testamentu z dnia 3 maja 2000 roku otwartego i ogłoszonego w Sądzie Rejonowym w Inowrocławiu w dniu 12 grudnia 2014 roku nabyła córka B. L. córka J. i M. w całości (punkt pierwszy postanowienia). Sąd ustalił, iż koszty postępowania za pierwszą i drugą instancję wnioskodawca i uczestnicy ponoszą we własnym zakresie w myśl art. 520 § 1 k.p.c. (punkt drugi postanowienia). Z uwagi na treść art. 95i ust.3 i 6 Ustawy z dnia 14 lutego 1991 roku prawo o notariacie w związku z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 września 2016 roku w sprawie sposobu uiszczenia i wysokości opłat za wpisy dokonywane w Rejestrze Spadkowym przez notariusza albo sąd Sąd nakazał pobrać od wnioskodawcy na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Inowrocławiu kwotę 5,00 zł tytułem kosztów postępowania (punkt trzeci postanowienia).

SSR Marcin Sroczyński